

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3014

Vragen van het lid **Siderius** (SP) aan de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het bericht dat stapeling van diploma's in het MBO belemmerd worden door verplichte keuzedelen* (ingezonden 7 juni 2016).

Antwoord van Minister **Bussemaker** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 1 juli 2016).

Vraag 1

Acht u het wenselijk dat leerlingen die van een bbl-opleiding op mbo-niveau 2 doorstromen naar een bbl-opleiding op niveau 3, zonder dat ze keuzedelen op niveau 2 hebben gevolgd, verplicht drie keuzedelen moeten volgen op niveau 3 in één schooljaar? Kunt u uw antwoord toelichten?^{1 2}

Antwoord 1

Ook ik heb deze verhalen gehoord, wij hebben deze bezwaren uitgezocht en daar acties op ondernomen zodat instellingen weten wat ze – om deze problematiek te kunnen voorkomen – kunnen doen.

Uiteraard vind ik dat studenten keuzedelen moeten volgen, ook bij bbl-opleidingen op niveau 3. Het is aan de instelling om de keuzedelen in de opleiding te programmeren; in veel gevallen zijn deze over meerdere jaren verspreid.

Bij het inschrijven van een student die vanaf 1 augustus 2016 voor het eerst start met een mbo-opleiding is de keuzedeelverplichting van toepassing. In de wet- en regelgeving voor de herziene kwalificatiestructuur en de invoering van keuzedelen is geen onderscheid gemaakt wat betreft de keuzedeelverplichting tussen opleidingen in de beroepsopleidende leerweg (bol) of de beroepsbegeleidende leerweg (bbl). Voor vakopleidingen (niveau 3) bedraagt de omvang van de keuzedeelverplichting ten minste 720 klokuren studielast. In de informatievoorziening van de afgelopen twee jaar over de implementatie van de herziene kwalificatiestructuur met keuzedelen zijn de instellingen op de hoogte gesteld van de regels over keuzedelen en de consequenties bij doorstroom en tussentijdse overstap binnen het mbo en hoe ze hiermee om kunnen gaan.

¹ <http://www.herzieningmbo.nl/wp-content/uploads/2015/07/Herziening-MBO-doorstromen-met-keuzedelen-aug-2015.pdf>

² mbo: middelbaar beroepsonderwijs; bbl: beroepsbegeleidende leerweg

Om instellingen voor te bereiden op de invoering van de herziene kwalificatiestructuur zijn deze geadviseerd om de studenten die het betreft, zich in de vrije ruimte van de «oude» opleiding te laten voorbereiden door ze al één of meerdere keuzedelen op vrijwillige basis te laten volgen. Deze voorbereiding kan dan, als bij de «oude» opleiding het keuzedeel is behaald, door middel van vrijstellingen voor het betreffende keuzedeel in een vervolgopleiding worden gehonoreerd, op voorwaarde dat het keuzedeel niet overlapt met de kwalificatie van de «nieuwe» opleiding. Als bij de oude opleiding het keuzedeel niet is behaald, maar wel is geëxamineerd, kan het examenresultaat van het keuzedeel worden meegenomen naar de nieuwe opleiding. In de periode tot 1 augustus 2018 is de examinering van de keuzedelen van de opleiding van de student een voorwaarde voor diplomering, maar nog niet de hoogte van het examenresultaat voor keuzedelen. Mevrouw Siderius verwijst bij voetnoot naar een voorlichtend document van augustus 2015 waarin dit ook staat beschreven.

Vraag 2

Hoe verhoudt het verplicht volgen van drie keuzedelen van totaal 720 uur in één schooljaar zich tot het streven van dit kabinet naar toegankelijk onderwijs voor iedereen, ook voor bijvoorbeeld laatbloeiers die diploma's willen stapelen of studenten die er een aantal jaren tussenuit zijn geweest en opnieuw starten?

Antwoord 2

Het één verhoudt zich goed tot het ander. Ik zie geen spanning tussen enerzijds het streven naar toegankelijkheid en de behoefte aan stapelmogelijkheden en anderzijds het verplicht volgen van keuzedelen. Het gaat ook niet ten koste van laatbloeiers en studenten die er enkele jaren tussenuit gaan. De instellingen zijn zelf verantwoordelijk voor het inrichten van de opleiding en de vaststelling van de opleidingsduur binnen de kaders van de wet- en regelgeving. Voor een mbo niveau 3 opleiding is in de WEB een studieduur bepaald van ten minste 2 en ten hoogste 3 jaar (artikel 7.2.4a, derde lid, van de WEB). Een student die van een niveau 2 opleiding doorstroomt naar een niveau 3 opleiding, kan in geval van vrijstellingen de opleiding op niveau 3 verkorten. Dit kan voor individuele studenten leiden tot het afronden van een niveau 3 opleiding binnen twee studie jaren.

Zoals aangegeven bij het antwoord op de eerste vraag is het mogelijk dat ook voor een of meerdere (behaalde) keuzedelen vrijstellingen worden gegeven.

Vraag 3

Ziet u mogelijkheden om voor de betreffende studenten in de overgangsfase voor elk jaar dat een mbo-opleiding duurt, één keuzedeel (240 uur) te verplichten?

Antwoord 3

De huidige wet- en regelgeving maakt het niet mogelijk de keuzedeelverplichting aan te passen op basis van de duur van de opleiding. De keuzedeelverplichting is in de wet- en regelgeving namelijk gekoppeld aan het soort opleiding. Voor een vakopleiding (niveau 3) is een keuzedeelverplichting van 720 klokuren studiebelasting bepaald. Deze klokuren studiebelasting kunnen door de instelling ingevuld worden in lestijd, beroepspraktijkvorming en/of zelfstudie. Voor bbl-studenten kunnen de keuzedelen volledig in de praktijk worden georganiseerd.

Ik ben van mening dat er voldoende tijd en beleidsruimte is voor instellingen om studenten adequaat voor te bereiden op doorstroom naar een vervolgopleiding (ook op doorstroom van een «oude» naar een «nieuwe» opleiding). De overgangsbepaling schrijft voor dat het bevoegd gezag studenten van «oude» opleidingen in de gelegenheid stelt deze te voltooien gedurende een periode van de desbetreffende studieduur vermeerderd met twee jaar. Het is nog tot het studiejaar 2017/2018 mogelijk om een student uit een oude niveau 2 opleiding, die naar het oordeel van het bevoegd gezag over voldoende vrijstellingen beschikt, in te schrijven voor het laatste jaar van een «oude» niveau 3 opleiding. Waarmee met «oud» wordt bedoeld een opleiding gebaseerd op een kwalificatie waarmee is gestart voor 1 augustus 2016 en waarvoor nog geen keuzedeelverplichting geldt. Dat betekent dat er voor studenten die een «oude» opleiding hebben gevolgd, voldoende tijd is om

zich voor te bereiden op de nieuwe situatie, waarbij keuzedelen een verplicht onderdeel zijn van de beroepsopleiding zijn.

Vraag 4

Acht u het wenselijk dat stapeling van diploma's op deze manier onmogelijk wordt gemaakt voor leerlingen die voorheen (nog) niet verplicht waren tot het volgen van keuzedelen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 4

Zie mijn antwoord op vraag 2.

Vraag 5

Kunt u de Kamer inzicht geven in het aantal studenten waarbij dit van toepassing is in schooljaar 2016–2017? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Dat kan ik op dit moment niet. Nog niet alle inschrijvingen voor het schooljaar 2016–2017 zijn bekend.

Vraag 6

Bent u bereid ervoor te zorgen dat voor deze leerlingen een oplossing wordt gevonden, zodat zij onbelemmerd diploma's kunnen stapelen? Zo ja, welke maatregelen gaat u nemen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Ik vind het van belang dat studenten op een zo hoog mogelijk niveau worden ingeschreven, gelet op hun vooropleiding. Daarnaast biedt stapelen een mogelijkheid voor studenten om na een behaald diploma ook een diploma van een hogere opleiding te behalen. Ik ben van mening dat het overgangsrecht, zoals verwoord in mijn antwoord op vraag 3, voldoende mogelijkheden biedt voor studenten en instellingen om zich voor te bereiden op de invoering van de herziene kwalificatiestructuur en dat daarmee de goede randvoorwaarden zijn gecreëerd om stapelen in het mbo mogelijk te laten.